

İndirilme Tarihi

04.02.2026 13:52:39

İLH412 - İSLAM AHLAK ESASLARI VE FELSEFESİ - İlahiyat Fakültesi - İlahiyat Genel Bilgiler

Dersin Amacı

Bu dersin amacı, İslam düşüncesindeki ahlak disiplininin Kur'an ve Sünnet'teki temellerini öğretmek ; kelim, tasavvuf ve felsefe ekollerinin bu temel üzerindeki farklı yaklaşımlarını sistematik bir şekilde analiz etmektir.

Dersin İçeriği

Ders kapsamında Câhiliye dönemi ahlak zihniyetinden İslam'ın getirdiği köklü değişikliğe geçiş incelenmekte; Kindî'den Gazzâlî ve Tûsî'ye kadar önde gelen düşünürlerin erdem, irade ve mutluluk hakkındaki teorileri ele alınmaktadır.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

Mustafa Çağrı, İslâm Düşünce Ahlâk, DEM Yayınları

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Anlatım, Tartışma, Soru-cevap

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Ders farklı kaynaklara da müracatla bazı konuların öğrenciler tarafından sunulması şeklinde işlenecektir.

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

yardımcı eleman yoktur

Dersin Verilişi

ders yüz yüze ve öğrenci merkezli işlenecektir

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Doç. Dr. Ömer Ceran Arş. Gör. Dr. Abdussamet Özkan

Program Çıktısı

- İslam ahlakının temel kaynakları olan Kur'an ve Sünnet'teki temel kavramları (takvâ, hilim, berr vb.) ve ahlakın genel karakterini kavrar.
- Kelami mezheplerin irade hürriyeti ve değerlerin aklılığı gibi konulara yaklaşımını; tasavvufun ise nefis terbiyesi ve irade eğitimi yöntemlerini değerlendirir.
- Kindî, Fârâbî, İbn Sînâ, Gazâlî, Tûsî ve İbn Miskeveyh gibi filozofların erdem, mutluluk ve nefis hakkındaki felsefî görüşlerini analiz eder.
- Câhiliye dönemi ahlak anlayışından (mürüvvet, asabiyet) İslam'ın getirdiği zihniyet değişikliğine geçiş sürecini tanımlar.

Sıra	Hazırlık Bilgileri	Laboratuvar	Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
1	Mustafa Çağrırcı, İslâm Düşünce Ahlâk, DEM Yayınları, ss. 19-74		Anlatım, Tartışma ve Soru-Cevap	KUR'ÂN ve SÜNNETTE AHLÂK	
2	Mustafa Çağrırcı, İslâm Düşünce Ahlâk, DEM Yayınları, ss. 19-74		Anlatım, Tartışma ve Soru-Cevap	KUR'ÂN ve SÜNNETTE AHLÂK	
3	Mustafa Çağrırcı, İslâm Düşünce Ahlâk, DEM Yayınları, ss. 75-93		Anlatım, Tartışma ve Soru-Cevap	EDEB KAVRAMI ve EDEBÎ MAHİYETE AHLÂK KİTAPLARI	
4	Mustafa Çağrırcı, İslâm Düşünce Ahlâk, DEM Yayınları, ss. 75-93		Anlatım, Tartışma ve Soru-Cevap	EDEB KAVRAMI ve EDEBÎ MAHİYETE AHLÂK KİTAPLARI	
5	Mustafa Çağrırcı, İslâm Düşünce Ahlâk, DEM Yayınları, ss. 94-108		Anlatım, Tartışma ve Soru-Cevap	KELÂM İLMİNDE BAŞLICA AHLÂK PROBLEMLERİ	
6	Mustafa Çağrırcı, İslâm Düşünce Ahlâk, DEM Yayınları, ss. 94-108		Anlatım, Tartışma ve Soru-Cevap	KELÂM İLMİNDE BAŞLICA AHLÂK PROBLEMLERİ	
7	Mustafa Çağrırcı, İslâm Düşünce Ahlâk, DEM Yayınları, ss. 109-122		Anlatım, Tartışma ve Soru-Cevap	TASAVVUF DÜŞÜNCESİNDE BAŞLICA AHLÂK PROBLEMLERİ	
8				Vize Sınavı	
9	Mustafa Çağrırcı, İslâm Düşünce Ahlâk, DEM Yayınları, ss. 123-132		Anlatım, Tartışma ve Soru-Cevap	KİNDÎ'NİN AHLAK DÜŞÜNCESİ	
10	Mustafa Çağrırcı, İslâm Düşünce Ahlâk, DEM Yayınları, ss. 133-144		Anlatım, Tartışma ve Soru-Cevap	EBUBEKİR RÂZÎ 'NİN AHLAK DÜŞÜNCESİ	
11	Mustafa Çağrırcı, İslâm Düşünce Ahlâk, DEM Yayınları, ss. 133-144		Anlatım, Tartışma ve Soru-Cevap	İHVÂN-I SAFÂ'NİN AHLAK DÜŞÜNCESİ	
12	Mustafa Çağrırcı, İslâm Düşünce Ahlâk, DEM Yayınları, ss. 171-200		Anlatım, Tartışma ve Soru-Cevap	FÂRÂBÎ'NİN AHLAK DÜŞÜNCESİ	
13	Mustafa Çağrırcı, İslâm Düşünce Ahlâk, DEM Yayınları, ss. 201-212		Anlatım, Tartışma ve Soru-Cevap	İBN SİNÂ'NİN AHLAK DÜŞÜNCESİ	
14	Mustafa Çağrırcı, İslâm Düşünce Ahlâk, DEM Yayınları, ss. 213-248		Anlatım, Tartışma ve Soru-Cevap	İBN MİSKEVEYH'İN AHLAK DÜŞÜNCESİ	
15	Mustafa Çağrırcı, İslâm Düşünce Ahlâk, DEM Yayınları, ss. 249-280		Anlatım, Tartışma ve Soru-Cevap	GAZZÂLÎ'NİN AHLAK DÜŞÜNCESİ	

İş Yükleri

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Vize	1	1,00
Final	1	1,00
Derse Katılım	14	2,00
Ara Sınav Hazırlık	1	10,00
Final Sınavı Hazırlık	1	12,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	14	2,00
Ders Sonrası Bireysel Çalışma	14	2,00
Araştırma Sunumu	1	1,00
Teorik Ders Anlatım	1	1,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Ara Sınav	40,00
Final	60,00

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16	P.Ç. 17	P.Ç. 18	P.Ç. 19	P.Ç. 20
Ö.Ç. 1	3		2		2		4		2	2			3		5	5	4		3	
Ö.Ç. 2	3		2		2		4		2	2			3		5	4	4		3	
Ö.Ç. 3	3		2		2		4		2	2			3		5	5	4		3	
Ö.Ç. 4	3		2		2		4		2	2			3		5	5	4		3	

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Hz. Peygamber'in söz, fiil ve takrirleri, fiziksel ve ahlaki özellikleri, hadisin ve hadis ilminin tarihi seyri, usulü, problemleri, yorumlanması ve kültürel değeri hakkında bilgi sahibidir.
- P.Ç. 2 :** İslam dünyasında dini ve siyasi gayelerle vücut bulmuş klasik ve çağdaş akımlar hakkında temel bilgi sahibidir.
- P.Ç. 3 :** Tasavvufun tarihi, kavramları, kurumları, şahsiyetleri ve felsefesi hakkında bilgi sahibidir.
- P.Ç. 4 :** Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun okur ve ilmi ölçüler çerçevesinde yorumlar
- P.Ç. 5 :** İslam inanç esaslarını ve Kelam problemlerini akıl ve nakil çerçevesinde bilimsel metotlarla değerlendirir
- P.Ç. 6 :** Alanıyla ilgili klasik ve modern metinleri anlayabilecek ve kendisini sözlü ve yazılı olarak ifade edebilecek düzeyde Arapçayı ve bir batı dilini en az Avrupa dil portföyü B1 genel düzeyinde kullanarak ilahiyat alanındaki bilgileri izler ve meslektaşları ile iletişim kurar.
- P.Ç. 7 :** Din ve dini konuları felsefi, sosyolojik ve psikolojik açıdan değerlendirebilir.
- P.Ç. 8 :** Klasik kaynaklarda ve modern araştırmalarda İslam fıkhnın temel konularını, mukayeseli hukuk yöntemleri çerçevesinde İslam hukuku ile diğer hukuk sistemleri arasında karşılaştırarak değerlendirebilir.
- P.Ç. 9 :** Bireysel, toplumsal ve küresel nitelikteki olay ve sorunlara, dini ve sosyal bilimlerin verileri doğrultusunda, tanımlama, kurgulama, değerlendirme ve çözüm önerileri getirebilme becerisi.
- P.Ç. 10 :** Her çeşit bireysel, toplumsal hatta küresel nitelikli, felsefi, sosyal, psikolojik ve dini içerikli sorunları, temel kaynaklardan yararlanarak, bilimsel düzeyde araştırıp, analiz ve sentez yaparak, rapor haline getirebilme.
- P.Ç. 11 :** Dini metinleri orijinal kaynaklarından okuyup, anlayabilecek düzeyde dil becerisi elde edebilme.
- P.Ç. 12 :** Din bilimlerine ilişkin tarihi bilgi birikimiyle birlikte, alanıyla ilgili güncel bilgi ve gelişmeleri izleyebilme ve sorunların çözümünde kullanabilme becerisi.
- P.Ç. 13 :** Tarihi süreç içinde oluşmuş İslam Kültür ve Medeniyetini özgün nitelikleriyle kavratarak, tarihi ve kültürel mirasımıza ilişkin bir aidiyet duygusu ve bilinci geliştirebilme.
- P.Ç. 14 :** Örgün ve yaygın din eğitiminin hedef kitlesi olan çocuk, genç, yetişkin ve yaşlıları biyolojik, psikolojik, sosyal ve dini gelişim özelliklerine göre tanıyıp, uygun yöntem ve tekniklerle dini öğretileri sunabilme becerisi.
- P.Ç. 15 :** Eleştirel düşünebilme
- P.Ç. 16 :** Rasyonel düşünebilme
- P.Ç. 17 :** İslam dininin evrensel değerleri ışığında toplumun dini-ahlaki ihtiyaçlarına çözümler üretir.
- P.Ç. 18 :** İslami ilimlerin gelişim süreçleri hakkında analiz yapar.
- P.Ç. 19 :** İslam bilimlerine ilişkin temel kavramları doğru kullanır.
- P.Ç. 20 :** Din, mezhep ve çağdaş dini akımlar hakkında karşılaştırmalar yapar.
- Ö.Ç. 1 :** İslam ahlakının temel kaynakları olan Kur'an ve Sünnet'teki temel kavramları (takvâ, hilim, birr vb.) ve ahlakın genel karakterini kavrar.
- Ö.Ç. 2 :** Kelami mezheplerin irade hürriyeti ve değerlerin aklılığı gibi konulara yaklaşımını; tasavvufun ise nefis terbiyesi ve irade eğitimi yöntemlerini değerlendirir.
- Ö.Ç. 3 :** Kindî, Fârâbî, İbn Sînâ, Gazalî, Tûsî ve İbn Miskeveyh gibi filozofların erdem, mutluluk ve nefis hakkındaki felsefi görüşlerini analiz eder.
- Ö.Ç. 4 :** Câhiliye dönemi ahlak anlayışından (mürüvvat, asabiyyet) İslam'ın getirdiği zihniyet değişikliğine geçiş sürecini tanımlar.